

СЯЛЯНСКАЯ НИВА

**Няхай жыве
Беларускі Народ!
Зямля сялянству
бяз выкупу!**

АДРЭС РЕДАКЦЫ І АДМІНІСТРАЦЫ:
Вільня, Вострабамская вул. № 8, кв. 1.
(Wilno, ulica Ostrobramska Nr. 8, m. 1).
Рэдакцыя адчынена штодня ад 9 да 3 гадз. апрача свята,
Рэдактар прыймае ад 12-ай да 2-ой гадзіны.

Орган Беларускага Сялянскага Саюзу.
Беларуская палітычная, грамадзянская, літэра-
турная і гаспадарчая газета.
— ВЫХОДЗЕ ў СЕРАДУ І СУБОТУ. —

ПАДПІСКА:
На адзін месяц — 1 злоты, на тры месяцы — 2 зл.,
на шэсьць месяцаў — 4 зл., на год — 8 зл.
Для заганіцы удвая даражэй.
Аплата надрукаванага заленіць ад Рэдакцыі.

І яшчэ раз.

Ад таго часу, калі былі абвешчаны выбары, удзякло ўжо многа вады. Заварушыліся палітычныя групіроўкі, замячаліся асобныя рознакаліберныя дзеянні і пашло рваць... І вось, аб тым хочацца нешта сказаць.

Ня глядзячы на тое, што паўстаюць рыбалоўцы, каб мудиць масы, а з іх хапаць сабе рыбку пры выбарах у Сойм, усе яны ня маюць абсалютна нічога рэальнага. Усе тыя шопкі, якія майструюцца на выбары, безумоўна разьвеюцца... Запраўдзіць зьмяне іх з аблічча палітычнай дэяльнасьці. Астануцца толькі дзьве рэчы, калі можна гэта назваць, тыя выбарныя групіроўкі, якія намачаюцца цяпер. Як здаровы і магутны арганізм Беларускага Выбарнае Аб'яднаньне, што ідзе з блёкам нацыянальных меншасцяў і тая камбінацыя, якую вытварае цяпер „Думка Працы“, вась дзе асновы, якія безумоўна маюць значыне і будуць мець, калі пойдуць шляхам аб'яднаньня, а не разьбіваньня жывых і творчых сілаў Беларускага Народу.

Першая з гэтых групіровак — Бел. Выбарнае Аб'яднаньне ідзе толькі шляхам зьбіраньня ў адно ўсіх беларускіх дзейніцаў, а вось другая групіроўка, а іменна з „Думкі Працы“ толькі дзеяцца... Яшчэ ўсё распадаецца...

Мы ўжо пісалі, што яна падзялілася на пяць паасобных кірункаў, з якіх адзін, на чале з б. паслом Сабалеўскім прыстаў да Беларускага Аб'яднаньня. Рэшта-ж яшчэ ўсё робіць камбінацыі. Чым яны коначца—ня ведама, але-ж само-сабою разумеецца, што гэта не карына для беларускае справы.

Нядаўна адбыўся зьезд выбаршчыкаў. Гэты зьезд выяўляў сабою волю Беларускага Народу. І вось зьезд вынес пажаданьне, каб яшчэ раз, паміма нашага „першага кроку“, запрапанаваць таму адламу беларускае палітычнае групіроўкі, якая зарганізавана каля газэты „Думка Працы“, прыстаць да Аб'яднаньня. Пажаданьні зьезду зьяўляюцца для нас законам. І вось, выконваючы гэты закон, мы пішам гэтыя радкі.

Робячы ўгоду з польскімі дзейніцамі, якімі фактычна кіруе ўсё той-жа Ваявудзкі, вы, паны з „Думкі Працы“, наражаеце тых, хто пойдзе за вамі на новыя страшныя рэчы, бо што зьяўляе сабою ваявудзчына?

Магутны ўраст Беларускага Адражэньня вельмі трывожыць польскія палітычныя колы, якія рахавалі на зьвіштаньне Беларусаў.

У мэтах ратаваньня польскіясяці на землях Беларусі і пашырэння польскаскасці сярод беларускіх гушчэў, яны, гэтыя Ваявудзкі ідуць на розныя штукі.

Рэч ясная, што пэпэсаўцы і вызваленцы збанкрутавалі... Ну дык вось што! Ваявудзкі, Заштаўт, Дзедаўлі выступілі з новым намерам. Выставілі льявізну, каб на гэты кручок захапіць беларускага выбаршчыка, а праз гэты ўтрымаць палітычнае жыцьцё нашага краю ў сваіх руках і кіраваць, як ім захочацца. Ці-ж патрэбна гэта Беларусаў?

Вось гэта і ёсьць—ваявудзчына!... Але-ж гэта ня ўсё, бо ёсьць яшчэ адваротны бок медалю. Кампанія Ваявудзкага выдэе адкрытае змаганьне з беларускім нацыянальным рухам. А ў выніку гэтага мы вядзім, што некаторыя, з пасярод беларускіх дзеячоў, сядзяць за вострымі кратамі.

Цяпер, дык хіба ўжо даволі ясна, што толькі правакатарская і дэфэнзыўная дзейнасьць Ваявудзкага і кампаніі стварыла Грамаду, каб праз гэту выявіць беларускі дзейны адзінкі, ды пасья гэтага ізалаваць, вярць іх з масаў!...

Дык няўжо-ж пасья таго, што стала ў выніку дэфэнзыўна-правакатарскай працы Ваявудзкага, яшчэ трэба далей з ім сябравацца, каб ізноў стала тое самае?

Чалавек на сваіх перажываньнях вучыцца, чалавек можа памыляцца, але-ж

ВОКАМ ПА СЪВЕДЕ

III.

Амерыканска-Францускія перагаворы аб вечным спакой (міры) запікавілі ўвесь свет. Аднак-жа, як можна заўважыць, дык самыя перагаворы коначца нічым, бо дагаварыцца аб гэткай капіталнай (вжыкай) справе вельмі цяжка. Чым закончавецца гэтыя перагаворы, ня ведама. Але-ж і дагаварыцца ня трэба, бо якія-б дагаворы не пісаліся, дык усяроўна яны астануцца толькі кавалкам паперы. Цяпер на сьведзе гэтакі істны лад, што ня права—сіла, а наадварот, сіла—права. Гэта значыць, што чыя сіла таго і права. Аб доказах праўдзівасьці гэтага ня трэба нават і хапіць далёка. Трэба толькі параўнаць: аршыты беларускі Грамады, Кодэкс Карны і маўвы пераварот.

Цяпер ізноў паўсталі гутаркі аб адзін справе, якая зьяўляецца вельмі актуальнай, гэта — ваенная кантрыбуцыя (даніна), якую плаціць Нямеччына тым дзяржавам, якія яе перамагі ў сьвятовай вайне.

Агулам Нямеччына павінна заплаціць сваім пераможцам 132 мільярды залатых нямецкіх марак (адна марка прыблізна раўняецца двум польскім злотым). Гэта страшэнна вялікая даніна, якую Нямеччына хутка заплаціць няможна. Калі Нямеччына будзе плаціць столькі, колькі плаціць цяпер, дык гэты плацёж працягнецца аж сто гадоў. Зьява дзівосная!

Дык і ня дзіва, што Нямеччына ўвесь час стараецца аб тым, каб як небудзь хоць часткава зьменшыць гэтую, наложаную на яе пераможцамі, вялізарную даніну. Некаторыя дзяржавы разглядаюць справу прыхільна, некаторыя хацелі-б распачаць аб гэтым гутаркі, але-ж Францыя, дык вельмі працівіцца. І праўда, яна на гэта мае факты і правы! Справа ў тым, што Францыя павінна плаціць даўгі Англіі і Амэрыцы, тыя даўгі, якія зрабіла ў часе вайны.

Як ведама найбольшая частка ваеннага цяжару лягла на Францыю. Гэта на яе тэрыторыі і адбываліся самыя страшныя бойкі, гэта Францыя выставіла ўсё свае сілы на абарону сябе і другіх ад Нямеччыны. Кажу другіх, бо фактычна, хоць вайна распачалася з Францыяй, аднак-жа Нямеччына балей пагражала Англіі як Францыі. Гутарка ідзе аб сусьветнай гэгэмоніі. Францыя да вайны займала ў сусьвеце хоць не апошняе, але-ж не найгалаўнейшае месца. Англія, вось кіраўнік сусьветнае палітыкі да вайны. Захапіўшы найбольш і найлепшыя землі і стварыўшы магутны флёт, Англія запраўды панавала над усёю Зямлёю. Але-ж апошнімі даваеннымі часамі вельмі шпарка ішла ў гару Нямеччына. Буйны рост сілы Нямеччыны пагражаў Англіі перамогаю. Гэтакім парактам, Англія магла страціць пана-

ня можа ён аддаваць сам сябе ў рукі сваіх ворагаў. Праўда, была памылка і з Грамадою. Ваявудзкі стварыў яе, разьбіў яе і пасадзіў у востры кіраўнікоў. Ну, але-ж той хто астаўся, дык павінен навучыцца!...

Аднак-жа мы вядзім, што вы, кіраўнікі „Думкі Працы“ не навучыліся. Вы ізноў творыце блёк і аддаеце сябе на ласку ваявудзчыны.

Вось у імя таго, каб ратаваць ад правакаты некаторыя здаровыя беларускія адзінкі, якія прыстаюць на польска-ваявудзкі ўгоды, толькі дзякуючы якому-небудзь непраўдзеньню, мы яшчэ раз прапануем:

Адкіньце ўгоду з Ваявудзікі і самкнеце беларускі фронт. Запоўніце туго шчарбіну, якую вы стварылі і пераза якую праходзіць варожы да беларускасці сілы і задаюць удары Беларускаму Народу з усіх бакоў!...

Слова за вамі!

Скарга.

ваньне над Зямлёю. Вось чаму Англія шукала якое-небудзь магчымасьці, каб аслабіць Нямеччыну. Англіі ўдалося аб'яднаць амаль-што ўвесь свет і выставіць яго на барацьбу з Нямеччынай. Дык вось знача: Нямеччына пабіта і абесіліяна, але-ж яна жыве і хутка папраўляецца пасья тых удараў, якія ёй задава вайна. А яе былія праціўнікі, галоўна Францыя, дык ня глядзячы на тое, што атрымювае даніну ад Нямеччыны, ніяк ня можа вылезць з тэй ямы, у якую яе кінула вайна.

Францыя прынясла найбольш ахвяраў Молаху вайны і як бачым, дык за чужую справу: за магутнасьць Англіі. Англія-ж пераважна давала сваім саюзнікам на вайну грошы, якія залічвала як доўг і цяпер спаганяе з праціўнікамі. І ня глядзячы на тое, што паставіла Францыю ў цяжкае палажэньне, Англія здаецца трохі згаджаецца на тое, каб параглядзець справу аб данінах належных ёй і іншым яе сябрам-саюзнікам на сьвятовай вайне. А чаму? Ды толькі таму, што панаваньню Англіі над сьветам ідзе новая пагроза і ўжо з двух бакоў: ад Амэрыкі і СССР. (Савецкае Расеі). Амэрыка пагражае Англіі сваёй фізычнай сілай, а СССР ідэалэгіяй камунізму. А калі так, дык Англія стараецца зьявіць прымірэнне з некаторымі сваімі бліжэйшымі суседзьмі, а нават на колькі магчыма імкнецца да таго, каб стварыць проці-савецкую, ды проці амэрыканскую коаліцыю (аб'яднаньне), каб гэтакімі камбінацыямі адхіліць пагрозу і далей трымацца на сваім перапарадным становішчы.

З гэтых некалькі словаў ужо можна бачыць, што паміж Англіяй і Амэрыкай істнуе маленькае непаразуменьне. У чым-жа справа, ці праўдзівай сутнасьць англо-амэрыканскага непаразуменьня?

Трэба ведаць, што Амэрыка зьяўляецца цяпер самаю багатаю дзяржаваю на абшарах зямлі. І таксама трэба ведаць, што гэты багаты Амэрыка сабрала дзякуючы сваёй шырокай прамысловасьці. Амэрыканская прамысловасьць вытварае многа тавараў, якія трэба прадаваць і то прадаваць заганіцаю...

Калі-ж прадаваць толькі на сваім унутраным рынку, дык ня будзе ходу прамысловасьці, а дзеля гэтага прамысловасьць можа панізіцца, што выкліча крызіс і эканамічны ўпадак. Дзеля гэтага, каб утрымаць сваё эканамічна-гаспадарчае палажэньне на сучасным роўні Амэрыцы патрэбна свабода марэй. Трэба, каб яна вазіла свае тавары ў кожным часе туды, куды ёй хацацца. Аднак-жа гэтыя вольнасць можа і ня быць. На гэта маём прыклад з сусьветнай вайны.

Англія, маючы магутны флёт абвясціла блёкаду Нямеччыне. Яна не дапусьціла, каб прывозіліся ў Нямеччыну, якія колечы рэчы морам. У такім выпадку можа ўцярыць Амэрыка ці праўдзівай, яе прамысловасьць. Тагды, Амэрыка палічыла, што неабходна пабіць Нямеччыну, а цяпер, яна рахуе на тое, што трэба мець сілу, каб бараніць сябе ў кожным часе і выпадку.

Дык з гэтага вынікае, што Англія і Амэрыка на перасьпех стараюцца запанавать над марскімі водамі. Вось дзе і прычына іх непаразуменьняў. Чым гэта кончыцца і як вырашаецца і як вяршыцца — гадаць ня буду, толькі скажу, што справа пахне кепскім. Магчыма што і тут дойдзе да крываваў разраўнаў.

Для гэтага прыточым гэтакі прыклад. Да таго часу ў вульлі сярод пчолаў лад і парадок, пакуль ёсьць адна матка. Як толькі зьявіцца другая, дык ужо дзьве паны палажэньня ня могуць пагадзіцца. Канчаецца тым, што не бяз спрэчак, адна пакідае вулей. Таксама і тут.

Пакуль-што Англія была „каралеваю над марам“, але-ж цяпер да гэтага прэ-

Спраўджайце сьпіскі выбаршчыкаў.

Ад 2-га студзеня ўва ўсіх выбарных камісіях выстаўлены сьпіскі асобаў, маючых права галасавач пры выбарах у Сойм і Сэнат.

Абавязкам кожнага Беларуса ёсьць выявіць сваю волю пры выбарах праз падачу голасу ў выбарную урну.

Калі хочаце, каб над Беларусаў ня было нацыянальнага ўціску,

Калі хочаце, каб ня было абшарніцкага ўціску над малазямельнымі і беднымі сялянамі-Беларусамі, каб ня было каленізацыі беларускіх земляў асаднікамі,

Калі хочаце, каб ня было ўціску фабрыкантаў і прадпрыемцаў над работніцамі людям,

Калі хочаце беларускіх школаў, зьяманьня падаткаў і інш.,

Дык, грамадзяне Беларусы, павінны да 15-га студзеня ў памешканьні сваёй абвадовае (раённае) выбарнае камісіі

спраўдзіць,

ці ўпісаны ў сьпіскі вашы прозьвішчы, прозьвішчы вашае радні, сваякоў, знаёмых, ці вашыя прозьвішчы не перакручаны ў сьпіску;

спраўджайце,

маючы на руках наш парт, ці мэтрыку, або легітымачыю.

Калі заўважыце, што вас памінулі, што вашыя прозьвішчы перакручаны—зараз-жа патрабуйце, каб вас ўпісалі, або пераправілі памылку.

Помніце, што сьпіскі вылажаны для перагляду толькі да 15 студзеня.

Дык не адкладайце, не чакайце, а зараз-жа спраўджайце!

столу мае прэтэнсіі новая „каралева“ — Амэрыка. Ясна, што праз гэты і паўстаюць паміж імі, праўда, тымчасам ціхія, але-ж значныя спрэчкі.

Вось больш менш і ўсё, што заўважыла вока на палітычным небасхіле нашага сьвету. Сьвнья абмінаем справу Англо-Савецкага непаразуменьня, але-ж думаем забраць у гэтай справе голас іншымі разам.

Наагул можна сказаць, што на сьвеце ўвесь час ідуць перагаворы паміж паасобнымі дзяржавамі, падпісваюцца дагаворы аб згодзе і паразуменьні, але-ж з-за плеч усіх гэтых камбінацыяў выглядзе аблічча Молаха—крывавага бога вайны. У палітычным жыцьці паасобных дзяржаваў істнуюць гэтакія супярэчнасьці, што няўхільна вядуць да ваенных разраўнаў. Усім добра ведама, што Нямеччына будзе шукаць спосабу, каб пазбавіцца ад даніны, Амэрыка будзе імкнуцца да запанаванья над марскімі водамі, а Англія будзе старацца, каб астацца „каралеваю марэй“ і г. д.

Вось гэта толькі тое, што найперш палалася, але-ж гэтага даволі, каб даказаць, што непаразуменьні паміж дзяржавамі ёсьць і добра яны не абяцаюць. Як нам думаць аб вайне? Пытаньне на якое адказаць нельга. Толькі заставаць, што быў час і былі людзі, якія маліліся аб паўстаньні сьвятовай вайны, бо яны тагды спадзяваліся быць вольнымі!.. І праўда, яны не памыліліся, прыклад гэтага даюць хоць-бы Польшча і Чэхаславакія з пасярод шмат іншых, якія толькі дзякуючы вайне здабылі сабе самабытнасьць.

Зырк!

Выбарная фільма.

Беларускі Цэнтральны Аб'яднаны Выбарны Камітэт месціцца ў м. Вільні, Вострабрамская вул. 8—1. Па гэтаму адрэсу, усе зацікаўленыя выбарнымі справамі, павінны звяртацца.

„Добрыя пасьпехі РНО.“

На 4 г. студзеня РНО (Русское Народное Об'единение) ладзіла мітынг у кіно „Эдасон“. Ня глядзячы на шырокую рэкламацую на мітынг зьявілася толькі самых два прамоўцы і тры асобы. Мітынг не адбыўся. Вось якія пасьпехі РНО.

Шапель — паліт-комік іграе жарт-камэдыю

Б. пасол Антоні Шапель, які праішоў у Сойм ад польскага „Вызвалення“, працуючы ў Сойме заўсёды салідарызаваўся з польскімі партыямі. У той час, як беларускіх паслоў выкідвалі з Сойму і штрафавалі за пратэсты проці шкоднае беларускаму сялянству ўстаў аб парламентарнаму асадыніцтве, дык п. Шапель спакойна падаў свой голас за ўстаў, а цяпер, калі надшоў час выбараў, дык каб пралесці ішоў у Сойм, ён пачаў кідаць манлівыя лэзунгі.

І нават хоча склікаць зьезд, але ж як вынікае ўжо з самай адоўвы, дык п. Шапель хоча да некага далучыцца. Ну і пэўна да таго, хто дае магчымасьць вясці баламутную працу.

Зямля бяз выкупу для мясцовага сялянства. Гэтак гавора п. Шапель цяпер, забывшы тое, што мясцовае сялянства асталося без зямлі, бо дзякуючы тым уставам, за якія галасваў і Шапель, мы маем вайсковых асаднікаў, ды цывільных калённітых.

Дык васьм якую і як іграе жарт-камэдыю паліт-комік п. Шапель!

Беларускі выбарны камітэт у Глыбокім

У м-ку Глыбокім заснаваны павятовы камітэт Беларускага Аб'яднанага Выб. Камітэту Блэку Нацыян. Меншасьцаў.

Сяляне і сялянкі! Па ўсіх інфармацыі ў выбарных справах прашу звяртацца ў вышэй пададзены камітэт. Камітэт месціцца на Ломжынскай в. № 20. Старшыня камітэту Я. Анісковіч.

Рэгістрацыя сьпісаў.

7 студзеня ў Дзяржаўную Выбарную Камісію пададзены 5 кандыдацкіх сьпіскаў. Сьпіскі гэтыя пададзены ад Блэку супрацоўніцтва з урадам, сьпісак атрымаў на рэгістрацыі № 1, ад Польскае Партыі Сацыялістыч. № 2, ад „Вызвалення“ № 3, ад „Бунда“ № 4 і ад „Поалей Сіон“ № 5.

Для цікаўнасьці скажам, што на сьпіску № 1 (Блэк супрацоўніцтва з Урадам) фігуруюць між іншымі цяперашнія міністры: праф. Станевіч, ген. Складкоўскі і Марачэўскі.

Мітынгі.

(З Дэісьненшчыны).

2 студзеня ў м-ку Германавічах, а 3 студзеня ў м-ку Лужках, Дэісьненскага павету адбыліся мітынгі Беларускага Аб'ядн. Выбарн. Камітэту Блэку Нац. Меншасьцаў. На мітынгах было шмат сялянства і сялян, якія ўважна слухалі прамоўцаў гр. гр. Я. Анісковіча і А. Краўчона. Прамоўцы ярка высвятлялі баламутствы і ашуканствы польскіх „лявіцовых“ партыяў „Вызвалення“ і ППС і сучасныя балаячкі беларускае вёскі, заклікаючы ўсіх пад сыдаг „Сялянскага Саюзу“. Як прамоўцы так і кінутыя лэзунгі: Няхай жыць Незалежная Беларусь, Няхай жыць Беларуска-Сялянска-Работніцкая Улада, няхай жыць выбарны К-т Блэку Нац. Меншасьцаў — сялянамі і сялянкамі былі нагароджаны бурнымі энтузіястычнымі воплескамі.

Раздаваную прамоўцамі літаратуру — сяляне і сялянкі надзвычай дружна разьбіралі і многія асабіста дзякавалі прамоўцам за яе.

Мітынг у Плісе

(Дэісьненшчына).

4 студзеня адбыўся мітынг у м-ку Плісе. На мітынгу прамаўляў гр. А. Краўчонак, а гр. Я. Анісковіч на прамоў не дала дазволу паліцыі, матвуючы нейкімі абмежаваньнямі ягоных грамадзянскіх правоў. Сяляне, даведаўшыся аб гэтым страшэнна абурліся...

Мітынг закончыўся бурнымі воплескамі на чысьце „Сялянскага Саюзу“ Беларускага Выб. Аб'яднанага К-ту Блэку Нац. Меншасьцаў і лэзунгаў, кінутых прамоўцам.

Жыды і выбары.

Газэта „Гайнт“ 8 г. студзеня зьясьціла вычарпаваючую справаздачу з газэтай канфэрэнцыі ў Цэнтральным Жыдоўскім Выбарным Камітэце пры блэку нацыянальных меншасьцаў у Варшаве. П. Грунбаум палемізаваў з праціўнікамі блэку і сьцьвердзіў, што самай салідарнасьці мяшчанскіх групаў ня хопіць на тое, каб яны атрымалі пасольскія мандаты. Пры апошніх выбарах у Мясцовую Раду „Бунд“ здабыў значную лічбу галасоў дзеля таго, што сіяністы злучыліся з „Агудаю“. Пасьля абвешчэньня дэкрэту аб выбарах, пачаліся гутаркі аб блэку. З Украінцамі справа ішла трохі трудней, бо частка польскае прэсы пасьля працэсу Шварцбарда старалася падбураць Украінцаў проці Жыдоў. Украінцы аднак жа адеунулі гэтыя труднасьці і адказалі згодаю на блэк.

Перад падпісаньнем блэку сіяністы паразумеваліся з народнікамі і дэмакратамі, рамесьнікамі і гандлярамі. П. Трускер, чалавек пачцівы прызнаўся адкрыта, што няведае чаму аддаць прызнаньства: датыманьню цэласьці гандлярскай арганізацыі, ці блэку нацыянальных меншасьцаў. П. Вісьліцкі меў іншыя тэндэнцыі. П. Прылуцкага прынцыпова мы не хацелі, бо ня хочам уваскрэсаць палітычных групаў. „Агуды“ не хацелі мы дзеля таго, што яна хацела здабыць мандаты з нашай дапамогаю, каб пасьля змагацца з блэкамі і сіяністамі.

Досьледы пераказалі нас, што далей ісьці нельга. П. Грунбаум думае, што блэк правязе 15—18 жыдоўскіх паслоў, „Агуда“ 1 мандат пры сумліўным другім. П. Грунбаум адначасна, што ў бягучым тыдні зьявіцца мініфэст да нацыянальных меншасьцаў і выказаў перакананьне, што ўсе меншыя групы прылучацца да блэку нацыянальных меншасьцаў.

Як вызначаюцца абводны галасаваньня.

Паводле выбарнага закону (Дз. Уст. Р. № 66—22) абводны галасаваньня павінны ўстанаўляцца наступным парадкам.

Арт. 12. Адміністрацыйная ўлада і інстанцыі праводзе падзел на абводны галасаваньня, вызначаючы адначасна выбарную кватэру, памагчымаьці пасярэдне кожнага абводу, зважаючы на тое, каб у сувязі з мясцовымі адносінамі магчыма роўнамерна аблягчыць усім выбаршчыкам карыстаньне з права выбраваньня, апрача таго прытрымліваючы наступных варункаў:

1. Каб ніводзен абвод не лічыў больш за 3000 жыхараў.
2. Каб ніводзен выбаршчык ня меў з кватэры да выбарнага памешканьня далей чымся 6 кіляметраў.
3. Каб не тварылі абводаў, якія складаліся-б з рожных валасьцей, а таксама і іх частак.

Далей, у законе гаворыцца, што адступленьне ад гэтых варункаў дапускаецца толькі з прычыны невыканальнасьці.

Так справа вызначэньня абводаў галасаваньня вырашана законам. Аднак у практыцы спатыкаем нешта зусім іншае.

У абводах галасаваньня з беларускім насельнечым нарушаецца закон. Якраз выбарны памешканьні на перакор закону, вызначаюцца не пасярэдне кожнага абводу, а на самым краю, апрача таго на кожны абвод, замест 3 тысяч жыхараў налічаецца да 6 тысяч жыхараў. Незалежна ад гэтага замест таго, каб ніводзен выбаршчык ня меў больш за 6 кл. да выбарнага памешканьня, гэтая адлегласьць даходзе да 15 клм.

Вось прыклады:

У Гарадзейскай воласьці, Несьвіскага павету, якая мае 36 вёсак з жыхарствам да 15 тысяч, мае толькі дзеве выбарных Камісіяў, пры гэтым гэткай Камісія адна ў Гарадзеі, другая—у адступе толькі 2 клм. ад Гарадзеі.

Дзеля таго, што сама Гарадзея ляжыць на самым краю, а ўся воласьць раськінута на 15 верст, дык у выніку выходзе, што далейшыя вёскі маюць да 15 клм. да памешканьня выбарнай Камісіяў, на кожны абвод прыпадае да 7½ тысяч жыхараў.

Другі факт:

14 сьнежня 1927 г., у Касьцянеўскай воласьці, Вялейскага павету п. стараста ў прысутнасьці валасной рады дзеляў абшар воласьці на выбарны раён. Пан стараста рабіў гэны падзел, а валасная рада толькі... назірала. Які гэта быў па-

ГРАМАДЗЯНЕ БЕЛАРУСЫ!

Ад 2 да 15 г. студзеня, у абвадовых выбарных камісіях выставлены дзеля перагляду сьпіскі тых, хто мае права галасаваць пры выбарах.

Ідзецце і даведайцеся, ці вы і вашыя знаемыя упісаны у тых сьпіскі! Калі не упісаны, дык падавайце заявы, каб вас упісалі у сьпіскі выбаршчыкаў.

У Сойм мае права галасаваць кожны мужчына і жанчына, калі мае ужо поўных 21 год, а у Сэнат—калі мае таксама поўных 30 гадоў.

дзел і з якімі мэтамі ён праводзіўся п. стараста сьведчыць наступнае:

У адань абвод (раён) пан стараста выдзяліў гэткай насельніцкія пункты: вёску і фальварак Увашынавічы, вёскі Сліркі, Клаўсі, Несьцярыкі, Рабунь, Дэрані, Сасенку і вёску і фальв. Асташкова. Для гэтых вёсак месцам галасаванья п. стараста назначыў вёску Сосенку, якая ляжыць на самым краю абводу. Самая бліжэйшая вёска да Сосенкі—Рабунь (4 кіляметры), а ўсе апошнія ў адлегласьці ад 8 да 9 кіляметраў...

Некаторыя з сяброў валасной рады прасілі п. старасты вызначыць для гэтых вёсак месца галасаванья ў вёсцы Сліркі, якая ляжыць на сярэдзін абводу, усе другія вёскі ад яе ў адлегласьці ад 2 да 3 клм. і толькі Рабунь у 5, ды Сосенка ў 7 кіляметрах.

На гэную просьбу п. стараста толькі сказаў, што можа паглядзець і зьменіць... калі ня будзе позна.

Дык васьм як робяць нашыя паны, старасты. Вось як праводзіць у жыцьцё выбарны закон, васьм як дбаюць, каб жыхары пры галасаваньні не трапілі дарма часу, васьм як палатваюць яму споўніць грамадзянскі абавязак!

Праці такога стану рэчаў трэба падаваць пратэсты ў акружны выбарны камісіі.

Што дзеецца ў сьвечце?

Золата, золата...

Французкі ўрад доўга вёў перагаворы з урадам Злучаных Штатаў Паўночнай Амэрыкі аб пазыцы залатых даляраў... Перагаворы ўкаранаваліся пасьпехам, 7 студзеня залятыя даляры лікам на 10 мільярд даўжо ўжо прывезены ў-ва Францыю. Некаторыя польскія газеты падрабязна апісваюць як і ў якой гадзіне прыплыў карабэль у французскую гавань, як і пры якіх абставінах выладоўвалі золата і перавозілі ў скарбец Французкага Банку.

Атрыманае золата важыць 20 тоннаў (1220 пудоў).

Паводна ў Англіі.

7 студзеня выступіла з берагоў рака Тэмза. Бульвары і ўзбярэжжыя трамвайныя лініі заліты вадою, каторая пранікнула нават у нязвышны памешканьні ангельскага парлямэнту. У гэтых памешканьнях утапілася некалькі чалавек. Паміж жыхарства паўстаў вялікі перапуд. Загінула 17 чалавек.

Адначасна з навадзеньнем шалела буря, каторая пазывала стрэхі і разбурыла некалькі дамоў. Лік забітых і раненых ня выясьняны.

Выбухі.

У апошнія часы здарыліся выбухі пацягнуўшы за сабою чалавечыя ахвяры.

У фабрыцы вангінаў у Бэрліне вынікам выбуху катла разбурана часьць гмаху, ў якім месцілася фабрыка. З пад грузаў выцягнута 18 забітых і 28 раненых чалавек.

У Краснодары (СССР) выбухам да шчэнту разбурана парахоўніца. Ёсьць 11 чалавечы ахвяраў.

У Лёндане ў выніку выбуху бэнзыны згарэў самоход, які вёз выбуховыя матэрыялы. Шофэр згарэў, 5 другіх асобаў атрымалі цяжкія раны.

У-ва Францыі каля Авіньёну ў фабрыцы штучных агнёў выбухам зьнішчана часьць фабрычнага будынку, пры чым 3 асобы забіты і некалькі ранена. У Бэрліне 5—І выбухам разбураны адзін дом, у выніку якога 7 чалавек ранена, а 8—забіты.

Плян Паркера і заява Богаро.

У 1928 годзе мае быць перагляд пляну Дауса, па якому плата для Нямецчыны была акуратна ўстаноўлена да 1928 году. Пасьля гэтага Нямецчына штогодна павінна была плаціць па 2,5

Пісьмо ў Рэдакцыю.

Рэдакцыя „Сялянская Ніва“ атрымала пісьмо наступнага зьместу:

Да ведама Беларускага Цэнтральнага Аб'яднанага Выбарнага Камітэту ў Вільні, Вострабрамская 8—1.

Вяртаючыся дамоў з Беларускага Прадвыбарнага Зьезду 28/ХІІ 1927, мяне па дарозе арыштавалі патрулі пагранічнае стражы і загналі на стражніцу (К. О. П.). Тут мяне бадаў капраль і так моцна біў па галаве, што я амаль ня страціў прытомнасьці і змушаны быў прызнацца, што я езьдзіў на Зьезд. Пры гэтым забралі ў мяне: газэты „Праваслаўная Беларусь“, „Сялянскую Ніву“, „Беларускую Крыніцу“, „Выборныя інструкцыі“, білет на ўход і пісьмо.

Пры „баданьні“ называлі мяне камуністам, кажучы, што я служу загрошні і распаўсюджваю камуністычную літаратуру і газэты.

Са стражніцы мяне ськіравалі ў „Кампанію“ ў Дуброве, з „кампанія“ перадалі ў „баон“ у м-ка Краснае, адгэтуль перагналі ў паліцыйную тайную, а апошняя—у Староста. Староста мяне звольніла, а што далей будзе няма ведама. Дык васьм, паважаныя паны, колькі я перацярпеў і холаду і голаду. Арыштавалі мяне 29 сьнежня, а выпусцілі 2 студзеня. З пашанаю Я. Грышэль.

мільярд даў марак для спажаванья яе рэпарацыйных платаў. Але аб тым, дакуль Нямецчына павінна выплачваць рэпарацыйны даўг і якая сума грошай павінна быць выплачана Нямецчынаю ў лік гэтага даўжо—у пляне Дауса няма азначанасьці.

Як пішуць замежныя газэты, агент па рэпарацыйных платах, амэрыканец Паркер Гільбэрт, апрацаваў плян для ліквідацыі ўсяе рэпарацыйнае праблемы, згодна якога агульная сума рэпарацыйна ўстанавілаецца адпаведна магчымасьці Нямецчыны плаціць. У граніцах гэтае сумы Нямецчына робіцца даўжнікам Злучаных Штатаў. Абавязкі-ж Нямецчыны адносна яе самазнікі бярэ на сябе Амэрыка. Але Штаты ня плаціць самазнікам, а стараюцца задаволіць іх зьмянянчым вайсковым даўжоў. Нямецчына выдае, па гэтаму пляну, цэлую чароду эканамічных гваранцыяў на чыгунках і ў важных галінах прамысловасьці.

Адначасна з нараджэньнем пляну Гільбэрта ў колах амэрыканскіх эканамістаў прафэсар Богаро заявіў, што ніякага перагляду вайсковых даўжоў ня можа быць раней, як праз 10 гадоў. Па яго думцы Амэрыка ў 1937 годзе толькі згодзіцца ануліраваць даўгі.

РОЗНЫЯ ВЕСТКІ.

— На востраве Гондо (Японія) пануюць нябывалыя тут маразы, да 20° і вялікія сьнегавыя завеі, у часе якіх згінула 60 чалавек.

— У Бомбэі (Індыя) басце 13.000 работнікаў бавэліянае мануфактуры. Забастоўка выклікана эканамічнымі прычынамі.

— Празьдзям „ВЦІК“ аздацьвердзіў праект паставуленьня Совнаркому РСФСР аб тым, што сельсаветы маюць права чыніць рэвізіі і выемкі ў тых сельскіх мейсцовасьцях, дзе няма органаў міліцыі.

— У пенсіятрычнай бальніцы ў Буэнос-Айрэсе (Паўднёвая Амэрыка) ўзбунтаваліся вар'яты. Уцякло з бальніцы 6 вар'ятаў.

— У Эльзас-Лётарынггі надовячы французская паліцыя даканалася новых арыштаў.

— Нямецкія рэпарацыйныя даўгі раўняюцца 132 мільярдам залатых марак. Каб заплаціць гэны даўг—дык праграма даўго павінна аставацца ў моцы аж 100 гадоў.

— У Маскве, Туле, Курску, Тамбове і Пэнзе арыштавана агулам да 300 прыватных купцоў.

3 жыцця Польшчы.

50 праектаў...

Польшкі газеты падаюць весткі аб тым, што ў-ва ўсіх польскіх міністэрствах гатуецца 50 праектаў новых уставаў, якія будуць выданы дэкрэтамі пана прэзідэнта і будуць мець сілу законаў.

Карона і дзярж. гэрб.

Польшча ў сваім дзяржаўным ладзе носіць дэмакратычны назоў — рэспубліку, а рэспубліка значыць — народаўладства. Манархія, гэта знача гэткі лад, калі кіруе дзяржаваю адна асоба (кароль — цар).

Польшча, будучы рэспублікаю, карыстаецца адзнакамі манархічнага старога дзяржавы. У яе гэрбе, на галаве белага арла трымаецца карона з крыжам (сымбаль манархіі). Толькі цяпер п. прэзідэнт выдаў дэкрэт, якім крыж з гэрбу знімаецца; застаецца толькі карона!.. Што гэта значыць? Пакуль што яна ведама.

Страшная сьмерць 2-х вязняў.

3 студзеня між Лукавым і Седльцамі з вагону III класа на поўным ходзе цягніка, высокаячка 2-х вязняў, скнутых кайданамі, каторых правозіў паліцыянт у вострог. Вязні папалі пад колы цягніка і былі раздашаны на сьмерць. Адзін вязень быў прыгавораны на дажыццёвую катаргу, а другі на 12 гадоў.

Безработьце расьце.

Згодна ўрадавым дадзеным на 1 студзеня 1928 году ў-ва ўсёй Польшчы лічылася 104,800 безработных, у гэтым ліку 35,749 жанчын. За тыдзень ад 25 снежня безработьце павялічылася на 4,360 чалавек.

РОЗНЫЯ ВЕСТКІ.

— У будынку аддзелу варшаўскага народнага музэю вынікам пажару згарэла 30 малпаў.

— 4 студзеня спыніла сваю працу суконная фабрыка Кулікоўскага і Анэла ў Беластоку. Прычына—адсутнасьць запатрэбаваньяў на вытвары і сродкаў. 66 чалавек асталася без работы.

— 5 студз. на польска-літоўскай граніцы здарылася сутычка польскае і літоўскае пагранічнае стражы. Адзін літоўскі жаўнер забіты.

— У Барыславе надовячы абылася вялікая дэманстрацыя безработных. Дэманстрацыяю кіравалі ШПС (лявіца і камуністы).

— У некаторых Лодзінскіх фабрыках і на фабрыцы ў Згержы пачалася забастоўка работнікаў.

— 3 21 снежня падвышана ўрадам цана на соль з 32 грошаў за кіль да 34 грошаў.

— 4 студзеня літоўская ўлада афіцыйна прапусьціла на сваю тэрыторыю першага польскага грамадзяніна — карэспандэнта ПАТ-а.

НАВІНЫ.

— **Канфіскацкая „Natio“.** 4 г. студзеня варшаўскія ўлады канфіскавалі № 11 —12 часопісы „Natio“. Паліцыя пры гэтым зрабіла рэвізію ў памешканьні рэдакцыі. Трэба зазначыць, што часопіс „Natio“ зьяўляецца органам тых партыяў і народаў, якія стварылі блэк нацыянальных меншасьцяў.

— **Справа д-ра Туронка.** 26 студзеня ў Віленскім Апэляцыйным Судзе будучы разглядацца аж 8 судовых прасавых спраў д-ра Туронка. Бароніц адвакат Родзевіч.

— **Справа Грамады.** У суботу 7-га студзеня, як пішуць польскія газеты, Віленскі Акружны Суд даручыў 66 актаў абвінавачанья ўсім абвінавачаным у працэсе былой Грамады. Суд, быццам, распачнецца ў канцы лютага і працянецца, як прыпушчаюць судовыя ўлады, каля шасьці тыдняў.

Пры даручэньні акту, часова быўшыя на волі пад залогам Язэп Шнаркевіч і святшчэньнік Коўш, арыштаваны.

З вострогу адказваюць наступныя асобы:

Браніслаў Тарашкевіч, Сымон Ракамійоўскі, Павал Валашын, Пётра Мятла (былыя паслы), Радаслаў Астроўскі (дирэктар гімназіі), Максім Бурсэвіч, Фабіян Акінчыц, Язэп Шнаркевіч — па 102 арт. часьць II, 51 арт. і 110 арт. К. Карнага.

Далей: Аляксандар Коўш, Уладзіслаў Новакоўскі, Антон Луцкевіч, Ян Кузьміч, Клаўдыя Гоцько, Мікалай Якімовіч, Віндусь Шушкевіч, Язэп Балцікі, Уладзімер Падбудзіка, Павал Драгун, Міхал Калпа, Ян Кот, Язэп Патапчук, Уладзімер Гмыр, Базыль Шкодзіч, Сьцяпан Шчыгліскі, Уладзімер Харкевіч,

Стан. Якоўскі, Аляксандар Патоцкі, Ян Гелда, Аляксандар Зданюк, Павал Беламы, Марцін Коціч, Сымон Саванец, Павал Якубчык, Сяргей Сіняк, Міхал Яфімовіч, Ігнат Шасько, Алякс. Марчык, Ант. Сакалоў, Міхал Нікіфароўскі, Каястанцін Лабуцька, Сьцяпан Стоцік, Каястанцін Сманіла, Міхал Шапель, Ян Варанковіч, Анатоль Даніловіч vel Калыга, Алякс. Антановіч, Віндусь Салыга, Віндусь Круціца і Ігнат Мармыш — усе па 102 арт. часьць II К. К.

Сьцяпан Куліна-Куліноўскі абвінавачваецца па 109 арт. ч. II і III К. К.

Сьцяпан Казачонак, Міхал Кавалёў, Нікавор Каралевіч, Марк Каміловіч— абвінавачваюцца па арт. 102 ч. II, 49, 499, 51 і 455 К. К.

На расправу будзе паклікана 421 сьведка з боку пракуратуры і каля 1000 сьведка з боку абвінавачаных.

Акт абвінавачанья заклучае 91 старонку друку.

У складзе суду будучы: старшыня Аўсянко, судзьдзі: Візэвіч і Борэйко. Абвінавачваюць пракуроры: Прылускі і Каланскі.

— **Беларускі аддзел у віленскім радыё.** Гэтымі днямі ў віленскім радыё ўведзены беларускі аддзел, кіраўніком якога зьяўляецца гр. А. Зянюк. Дня 5 студзеня г. гр. Зянюк зрабіў першы выступ у беларускай мове, дзе падкрэсьліў аграмаднае значэньне ўвядзеньня беларускага аддзелу ў віленскім радыё дзяржавы і культуры беларускае мова, дзе недарожнае слова, дайдучы беларускія словы на радыё і дадучы весткі сьвету аб культурным жыцьці Беларускага Народу.

Дзяржавы аддзелу вызначана 6 гадзін у месца, па 25 мін. кожны выступ апрача рожных напраграмавых выступленьняў. Наступны выступ адбудзецца 12 студзеня а 5 гадз. ў вечары п. н. „Беларуская хвіліна“ і 13.1. адбудзецца лекцыя ад 7.35 да 8 гадз. п. н. „Самастойнасьць беларускае культуры“.

Гэты вялікі здабытак, якім ёсьць беларускі аддзел у віленскім радыё, астаецца толькі прывітаць і пажадаць, каб ён быў заўсёды належна і арганізавана выкараны.

Гаспадарскі аддзел.

Як ратавацца ад пажару.

Шмат бяды і нешчасьця робіць па вёсках пажар. Не адзін багаты гаспадар астаўся ў адзінай кашулі, ды і яшчэ Богу дзякуе, што з душой выскачыў з агню. А ўсё гэта робіць наша цемната і недбаласьць. Каб людзі самі аб сабе думалі, каб на Бога не ўскладалі таго, што самі павінны зрабіць, то-б яно некаль лепш-бы і жылося. Дармо, што нашы дзяды і бацькі ня ведалі, як ратавацца ад пажару, і толькі ведалі, што агонь байцца вады. Цяпер ужо ў шмат якіх мястэчках можна пабачыць „пажарную стражу“ вольную і гарадзкую, што ў адну мінуту ўсхопіцца ў ночы, запражэ коны прыдзе і пагасіць полымя. Служаць у гэтых стражах па гарадох і мястэчках і пань, і чыноўнікі, і сяляне, і ўсё бесплатна за сваю службу, хоць ніхто грошаў не бярэ, але затое маюць пашану ад усіх людзей.

Па вёсках пакуль што ў нас не чуваць, каб нашы селяне заводзілі пажарныя дружны. У Польшчы, у Літве, Латышчыне, Украіне і ў Расеі даўно ўжо ёсьць шмат людзей, каторыя ахвараваліся для добра грамадзкага па вёсках. Вось яны і ўзяліся да арганізаванья вясковых дружны. Маладзе хлопцы ахвотна ідуць у такія дружны, выбяруць з паміж сябе старасту і дзясніцкіх і вуцаца, як ваяваць з агнём. Зрабіць гэта можна былобы і ў нас. Грошы трэба сабраць з усіх. Машыну цяпер можна купіць злотых за 400 разам з кішкай і з усімі патрэбнымі да яе рэчамі. Калёсы, ці санні знойдуцца ў кожнага гаспадара і вёдраў у вёсцы не мала; трэба зрабіць дзьве бочкі і якіх шэсьць крукоў на доўгіх і моцных ручках. Сякера і вяроўка заўсёды ёсьць у хаці. Вот вам і гатова пажарная каманда. Вучыць можна ахвотнікаў ці вечарамі, ці ў сьвята.

Кожны разумны і справядлівы чалавек заўсёгды гатуе будзе памачы ў такой справе, бо ратаваць людзей ад бяды кожны павінен. Ён навучыць і як дастаць пазваленьне і як сабраць грошы. Пісар у воласьці так сама знае гэтыя парадыкі. Часу на ўсё гэта справу патрэбна ня больш месяца—паўтара.

Па вёсках заўсёгды знойдуцца салдат, адстаўны, ці запасны, вась іх канешне трэба ўцягнуць у пажарную дружыню. Яны могуць быць выбраны

— **Спрэчкі аб Вільню.** У Празе Чэскай 14 снежня м. г. адбыўся агульны сход сяброў беларускага культурна-просьветнага таварыства ім. Фр. Скарыны. На гэтым сходзе д-рам Грыбам быў прачытаны рэфэрат на тэму: „Вільня— беларускі культурны і эканамічны цэнтр“, у якім была закрывана справа Віленшчыны і польска-літоўскага канфлікту. У выніку дыскусіі над рэфэратам вынесена рэзалюцыя-пратэст проціў таго, што пры вырашэньні польска-літоўскага канфлікту за Віленшчыну ў Жэнэве ня былі ўзяты пад увагу інтарэсы Беларусаў. Вільня—гэта старадаўняя сталіца былога Вялікага Князьства Беларуска-Літоўскага (цяпер Літоўска-Беларускага краю). Беларусы—справдэку насяляюць гэны край у пераважнай большасьці і не адзін раз падалі яскравыя доказы свайго імяньня да зьдэафисьненьня права вольнага самаазначэньня. Вось прыблізны сэнс прынятае рэзалюцыі.

Далей сябры сходу заклікаюць усе беларускія партыі і арганізацыі, якія стаяць на грунце дзяржаўнае незалежнасьці і непадзельнасьці Беларусі, як за граніцаю так і ў Краю, зьвярнуць увагу на гэтую справу і пачаць кампанію ў абароне інтарэсаў Беларускага Народу. Задачаю гэнае кампаніі павінна быць прызнаваньне за Беларусамі права на Вільню, як на цэнтр свайго нацыянальнага і эканамічнага адраджэньня, баронячы яе ад пагражаючай небясьпеці новага падзелу Беларусі.

Хоць гэная рэзалюцыя прынята вялікаю групою сьншоў нашага Краю, беларускімі эмігрантамі, але мае вялікае палітычнае значэньне, бо зусім слушна падкрэсьлівае значэньне беларускага пытанья ў польска-літоўскім канфлікце за Віленшчыну.

Польска-літоўскім канфліктам цікавіцца ўвесь сьвет, бо ад яго залежыць шмат чаго ў агульна-эўрапэйскай палітыцы. Гэтым-жа канфліктам тым болей цікавімся мы, бо тое ці іншае аканчальнае вырашэньне яго будзе мець аграмаднае значэньне для нас, Беларусаў, як для этнаграфічнае большасьці Краю. Беларускі Народ не зрачэцца свайх правоў!

Куток рытмаў.

СЯЛЯНСКАЯ НІВА.

(Рондолет).

Ты пад сьнегам ляжыш, а ў душы у мяне
Пачуцьцё і настроі выліваюцца ў верх...
Толькі трэ' працаваць над табой самаперш
Дык і ты ажывеш: доля нас ня міне!..

Дык і ты ажывеш: доля нас ня міне,
Толькі трэба жадаць нам яе самаперш...
Ты пад сьнегам ляжыш, а ў душы у мяне
Пачуцьцё і настроі выліваюцца ў верх.

Пачуцьцё, сэрца жар выліваюцца ў верх
Бо жыцьцё і агонь ёсьць ў душы у мяне
Дык і ты ажывеш: доля нас ня міне,
Толькі трэба жадаць нам яе самаперш,

Толькі трэ' працаваць над табой самаперш
Дык і будзеш ты жыць: доля нас ня міне!..
Сілы моц, сэрца жар выліваюцца ў верх,
Бо жыцьцё і агонь ёсьць ў душы у мяне.
Скарпа.

НЯ СУМУЙЦЕ ..

(Алегорыя).

Ня сумуйце, што па небу
Хмары чорныя гудзюць
І дажджом паля пустыя
Бязупынна паліваюць.

Ня сумуйце, што халодны
Вецер сьвішча, завывае
І лісточкі залацісты
З дрэў бяз літасьці зрывае.

Ня сумуйце, што сярдыта
Гай шуміць на касарогах
І ў густых яго хамёлках
Рэзьных птушак змоўклі хоры.

Ня сумуйце, што з паўночы
Устае туман імглісты
І густою павалокай
Засьцілае шнур ручысты.

Ня сумуйце, што на момант
Сонца блісьне з-па-за хмараў,
Што ў ночы ўсюды поўна
Нейкіх страхай, нейкіх чараў.

Ня сумуйце, бо яны вечна
Будзе восень, непагоды...
Час надыхдзе і вясною
Прывітае ўсе народы.

Улад-Ініці.

Людзі кажуць, што ўсякі, пажар спачатку выдром вады заліць можна. І праўда. Заўсёды агонь пачынаецца з малага: ці газніца рэзабзецца, ці вуцаль зваліцца на падлогу, ці кіне хто цыгарку ў сена. Ну, словам, бяда бывае з глупства. — Вось-жа вада і павінна быць заўсёгды пад рукамі. Калі вады зусім няма, або вымерзае, то трэба бурчыць загарэўшуся будоўлю. Найбольшую бяду сьцягае на будынку падчас пажару саломеннае страх, вась яе перш за ўсё трэба збурчыць. Тагды агонь сядзе, бо няма за што ўчапіцца, і пажар скончыцца на гэтай хаці, каторая перш за ўсё занялася. Трэба цяпер у гэтым мейсцы сказаць, што газу нельга вадой гасіць. Калі загарыцца газы найлепей чым небудзь прыкрыць агонь пасьцілкай, коўдрай, або засыпаць зямлёй, пяском, граблём.

Калі дзе пачаўся пажар, загарыцца стог сена або саломы, то яго няможна распягаць. Трэба толькі ліць ваду, не чапаючы крумакі, бо салома, ці сена мігам дасьць мільённы іскры і шматкоў, што з ветрам панясучца на суседнія хаці.

Шмат чаго можна парадзіць, але ня ўсё лёгка споўніць. Тое, што я напісаў, здаецца ня дзякка зрабіць, ды грошы многа ня трэба. Няхай хоць гэта, што тут стайць зрабяць ува ўсіх вёсках, то пажары ня будуць страшны. Пры добрых парадках больш за адну хату на сяле згарэць не павінна.

Пра студні я ўжо казаў. А вась калі бывае ў сяле сажаўка, то канечна трэба, каб яна была выгароджана і каб да яе быў празезд свабодны, ды каб з канём і з калёсамі можна было абярнуцца, не баючыся вывернуць бочку з вады.

НАША ПОШТА.

Юрэвічу. Карэспандэнцыі прысьляйце газету пасылаем.

Валуевічу А. Ваш адрас паправілі, газету пасылаем.

Куніч Дз. Паэма „Сымон Музыка“ скура выйде з друку і тагды будзе магчы выпісаць яе з кнігарні.

Блашчэніцы І. Станкевічу Б., Драгуну У., Манкевічу Я. — газету пасылаем.

Да сталі ад:

Хаткевіча М., Лякошко М., Новіка С., Міхнока Ул.—па 2 зл.

Богана М., Крэчкі Э.—па 1 зл.

ВЕСТКИ З КРАЮ.

Толькі з блёкам нацыяи, меншасьцяў. (Белавежа).

Як толькі былі абвешчаны выбары і там нездзе ў цэнтрах палітычнага жыцця распачалася прадвыбарная (падгатавачная) праца, я перш-на-перш задумаўся... і моцна задумаўся...

І калі ў выніку гэтага, я пачаў разважаць, аб нашым жыцці-быцці і палажэнні наагул, дык прышоў да пераканання, што выбары — рэч вельмі важная. У наш век, калі мы жывём і дышаем, як прыказана, парламент (Соём і Сэнат) гэта — тое месца, дзе мы можам хоць плакаць і жаліцца... Парламент, гэта — той маленькі кавалак тэрыторыі дзе мы маем хоць нейкае маленькае права змагацца і вясці барацьбу за сваё існаванне і чалавечае права; гэта — маленькая аддушнына... Вось чаму, як мне здаецца, трэба нам старацца, каб паслаць туды якнайбольш і найлепшых нашых прадстаўнікоў. Але-ж як гэта зрабіць?

Будучы знаёмі з выбарнім законам і з усеі выбарнай тэхнікаю, я без ніякіх доўгіх разважаньняў зрабіў оваёю думкаю вывады, што трэба нам — блёкавацца. Але-ж з кім?

Ведама што блёкавацца з польскімі партыямі зусім не выпадае. Кожная польская партыя, як прадстаўніца пануючае нацыі мае іншыя, не падобныя да нашых, заданні і мэты. Яны імкнуцца ўсіх выкарыстаць для сябе, а мы павінны ня дацца...

У такім выпадку, зусім зразумела, што трэба блёкавацца з тымі, якія маюць з намі аднолькавыя мэты і надалю. А тымі і ёсьць іншыя няпольскія народы, г. эв. нацыянальныя меншасьці.

Вось чаму, я шчыра вітаю нашых беларускіх дзеячоў, якія стварылі беларускае аб'яднаньне і ўвайшлі ў блёк усіх нацыянальных меншасьцяў. З кім-бы я не гаварыў тут, усе паважаюць мае паглядны, а знача: няхай жыве блёк.

Зубр.

Гэта, дык праўда. (Стоўпцы).

З асобай любасьцю і горахчу ў сэрцы прычитаў вестку ў „Сялянскай Ніве“ № 2 аб камбінацыях „Права Працы“ (цяпер ужо „Думка Працы“). Камбінацыі гэтыя, запраўды страшныя! Страшныя і забойчыя для беларускіх працоўных масаў!...

Як гэта можна, каб Беларусы блёкаваліся з польскімі партыямі? Паглядаецца, якая розьніца паміж намі — Беларусамі, як пануючай нацыяй і паялікам, як дзяржаўнаю пануючай нацыяй! Не, я добра ведаю, бо маю пэўнае перакананьне, што за гэтакія рэчы — за ўгоду з польскімі партыямі, за здраду беларусам — вы паночкі з „Думкі Працы“ атрымаеце тое, што заслужылі, а гэта тое называецца — пагарда і ганьба!

Ці-ж вы ня ведаеце, што ўходзячы ў угоду з Ваявудзім і яму падобнымі вы наражаеце беларускі народ на згубу? Так, вы думаеце вясці народна згубу, але-ж народ, ужо ня гэтакі, як вы думаеце. Народ ужо зразумее, што вы — прадажнікі. Вы прыватна запрадаліся дэфэнтаўшчыку і правакатару Ваявудзімаў і яго кампаніі... Але-ж мы маем запраўды сваіх абаронцаў, якія ня ідуць на ўгоду з варожымі беларусам дзейнікам і якіх падтрымаем. Мы верым толькі ў барацьбу! Проч з угодаю!

Ніхто, акрамя вас, з „Думкі Працы“ „пекач“ не аддасць сябе ў рукі правакатараў! Ужо і бяз гэтага многа мы дазналі ўціску ад тых, з кім вы пакумаваліся: ад тых польскіх сацыялістаў з якімі вы раскрыжоўваеце Матку-Беларусь і яе многіпакутны, гаротны, працоўны народ! Вось гэта, дык праўда!

Сам — Свой.

Прадвыбарчыя салаўі. (Ялоўка, Ваўказ. пав.).

Мала, хто піша, што добра жывецца... Кожны чужы дыша. Быў у нашым мястэчку раз кірмаш, (ён у нас першага што раз). Нейкі і я туды дастаўся, грошай ня было ў кішані, дык так сабе шляўся... Ведама, як чалавек ня багаты плюнуў на кірмаш і пацягнуўся да хаты. Ажно бацька, народу, народу, у Мэндаля на рогу, загадавілі нат мне да хаты дарогу. Тут я нявольні спыніўся, дык стаў сабе, дзівіўся... Стаіць на ганку чалавек гладкі, штось кажэ папольску, спадеў бяз шапкі. Хоць я добра вушы раставярыў, але ня мог разабраць, што ён там гандырыў. Паціснуўся я ў натоўп да ганку, хоць сьлісноў падпадка, што той

разваўся, а ўсё-ж да „мовы“ дастаўся. Што ён казаў, добра я разбіраў, вока з яго ня спускаў. „Наша „Stronictwo Chłopskie“, у якім маёр Палакевіч, усё вам дасьць, як з байкі каралевіч, дабрабыт, зямлю, свабоду, выведзем паскудну моду, званкам і пры дузе званіць... За намі, за намі! Платы ня будзеце плаціць. Дарэчы тут сказаці, ці можна ў вёсцы свынню з хлева ня пушчаці... Такія завялі ў нас лады ўсе папараднія ўрады... Якія школы ў нас маюць? Ня вучацца, а паперы выцінаюць... У нас навука павінна быць праўдзіва, усяму сьвету на дзіва... „Rote“ муціць кожны пяціці, гісторыю Пяста—Ядвігі знаці ну і дарэчы яшчэ рахаваці... За намі, за намі ўсе, браткі! Будучы меншы падаткі. Крэдыты будзем даваці, на патрэбы злот паэмчаці (тут я думаў, што перш асаднікам і абшарнікам адлічаць, а потым ужо для „хамаў“ пазычаць). Цяпер сяляннін толькі, што пнеца, ад рожных падаткаў няма дзе падаецца“.

Слухаў я слушаў аж надаела і прыкра мне стала ўся ягоная мана, хацеў я рэзнуці так і таго вапа, але з боку стаялі з ружжамі франты, што завуцца ў нас паліцыянты... Пабяўся і плюнуць яму ў вочы. Скажу пра газэты, каб ведама было ўсёму сьвету. Чаму-ж пра наша гаротна жыцьцё, якое цяпер вы ўзвалі, сядзеюшы 5 год у Ваўкавыску маўчалі?

А як Соём распусьцілі, то зьехаліся да нас і загутарылі. Запахлі вам Падлякевіч і кумпаны яго мандаты, дык павылазілі ўжо ськертарыяты. Лётаецца па павеце, як вароны, кракаецца: „Сяляне хочамо вам абароны“. Толькі цяпер вы, пазачы ад лоу, усталі за Беларусу гарою. А як пралезіце ў Соём нашымі галасамі, тады расквітуецца з намі... Тады нахаецца ўзнова „osadników“ і ўсякіх „rotządnych urzędników“ на кражу ўрадовых грошай свецыялістаў, ды ў дабавак цывільных каляністаў. Абдзецці вам трэба, каб мы былі голы і замест беларускіх дасьце польскія школы, каб Польшчу мы „ojszuła“ лічылі, а сваю беларускасць забылі... Гей, сяляне, я вас заклікаю і прадашуканствам вас асьдэрагаю... Яны сябе назваў „хлопаў“ прыкрылі, а ў хлопаў бульбу ў гародзе парылі.

Голка.

Як яны лгучь. (Наваградзк).

Будучы на зьезьдзе выбаршчынкаў, я добра ведаю, як ён праходзіў. Поўная вялікая салья, дзе адбываўся зьезд, таксама аб гэтым добра ведае. І вось тых людзі, а іх было, што найменш якіх 200 чалавек, дазнаюцца цяпер, як лжэ, мацінь і якую „праўду“ піша „Думка Працы“.

Ну і што-ж? Праўда, адзін з прысутных на зьезьдзе закінуў здраду б. пас. Сабалеўскаму... Праўда, усе зацікавіліся гэтым закідам! Але-ж калі той, хто рабіў закід ня даў ніякіх фактаў здрады, калі выясьнілася, што здрада толькі ў тым, што б. п. Сабалеўскі парваў з паліянафільствам, парваў зносіны з правакатарам і дэфэнтаўшчыкам паяліком Ваявудзім, які стварыў аграмадны судовы працэс (маю на думцы справу арыштаў грамадоўцаў), дык усе прывіталі б. паса Сабалеўскага за яго гэтую „зраду“ і сам той хто зрабіў закід — заціх, відаць зруаумеўшы сваю памылку.

Аднак-жа „Думка Працы“ падала зусім іншую, самую ілжывую вестку і гэтакім парадкам, выявіла сваё запраўднае аблічча. Паказала ўсім прысутным на зьезьдзе, што яна мае сваім заданьнем пісаць толькі няпраўду.

Цяпер ужо ведаем, бо зьяўляемся жывымі сьведкамі, што „Думка Працы“ займаецца хлусьнёю і баламудствам. А калі так, дык і будзем усюды і заўсёды сьведчыць аб гэтым. Км.

Якой працай займаюцца.

(в. Жэрсьдзьвянка, Дзісенскага пав.).

Прямьна чытаць у нашай газэце „Сялянская Ніва“, як гэта ідзе культурная праца, каторая рааганяе цемнату і адбівае ў селян ахову ад усялякага паскудства, катораму калісьці яны аддавалі ўсе свае сілы.

Але ў нашай, Лужацкай воласьці, няма гэтага, каб сяляне праводзілі культурную працу, а яшчэ адбіваюць ахову і ў другіх, працуючых на карысьць сваей роднай старонкі.

Ніяк яны ня кінуць, аховы да гульні ў карты! Як прыдзе субота, нядзея, альбо якое свята... Рэжучь у „Каала“

і прывучаюць сваіх дзетак, якія аступіцай стаяць кругом стала і паіраюць, як іх бацькі „працуюць“. А моладзь наша таксама адсталая. Замест таго, каб залажыць гурток В. І. Г. і К., Народны Дом, бібліятэку-чытальню і г. д. толькі цагаюцца па вёсках, дык шчапаюць галовы адзін другою.

Браты Беларусы! Кінце гэтыя дурныя гульні, а вазьміцеся за асьветна-культурную працу. Цяпер надходзіць час выбараў, а вы ня ведаеце якія партыі нашыя прыяцелі, а якія ворагі, дык каб вы ведалі, Дарагія Браточкі, як паляшчыць сваю будучыню, арганіауйцеся каля Сялянскага Саюзу, выпісывайце яго газэту „Сялянскую Ніву“, а яе вы даведаецеся, як здабыць пры выбарах сваіх абаронцаў.

Прысутны.

Раны крывавацца... (Голас з вёскі Маўчадзкай воласьці).

Аб тым, як адбыўся вялікі зьезд Блёку Нацыянальных Меншасьцяў будучь многа пісаць і гаварыць. На зьездзе я быў прысутным і як беспартыйны, хацу сказаць, братам-сялянам, некалькі слоў аб сваім уражаньні, аб тым што я бачыў і што думаю.

Першае—на зьездзе было каля 200 душ, сярод якіх пераважна былі сяляне прыхаўшныя з усіх куткоў Беларусі. Прамовы казалі: Вагдановіч, Ярэміч, Рагуля, Сабалеўскі і іншыя. Сяля гримела ад вопляскаў... Прамовы жывыя, поўныя болю за працоўны народ, прамовы гарачага змаганьня, як агонь, кідаліся ў сэрца. Я глядзеў у твар гэтых дзеячоў, якіх злосна крываюць беларускія сацыялісты і... бачыў у іх абарону сялянна, любоў да Бацькаўшчыны, самаахвару! Я ўгледзіў тут ня просты зьезд сярмяжнага люду, ня просты востум давер'я, а песьню перамогі, трыумф ідэі гэтых дзеячоў. Прыяцель і вораг, мудры і дурны, усе хто быў там, глыбока адчулі гэта, паялі і тое, што ваша моц, наш ратунак.—гэта аб'яднаньне ў адно цэлае, вера ў адно. Толькі адналітнае цэлае—магутна, толькі вера ў ідэю, ды давер'е да братаў—Павадыроў, паможэ нам па-ступова здабыць і лепшую будучыню і цьвёрды грун дзеля далейшага зьдзеісьненія ідэалаў.

І маё ўражаньне, што ў дзень 28 сьнежня 1927 г., у тэў сьлі напоўненай пакутным Беларускім Народам, дзе гримела малітва—стоі „Ад веку мы спалі“... і дзе цудоўная „Паўлічка“ выказала ўсё характасто сэрца Беларускай жанчыны—ня было ні юдаства, ні зрады, а поўным сьветлам гарэла праўда і любоў да Бацькаўшчыны.

Праўда, — раны крывавацца... Раны будуць крывавацца, пакуль мы будзем сацыяльна расьці, пакуль у муках адраджэньня жывём. Раны будуць крывавацца пакуль ня згінучь пасярод Беларусаў дзеячы—падшыванцы, пакуль ня знойдзецца кампраміс дзеля аб'яднаньня, пакуль увесь Народ ня стане адналькава на сустрачу заўтрашняга дня. Застаецца ў сэрцы ўсё-тое-ж балючае пытаньне; чаму няма адзінства, дзе і ўколе гэта — праўда?.. Адно неба над намі, адзін мілы кут, бьенца і крывавацца ў грудзях адно беларускае сэрца... Чаму-ж мы блудзім, гэтак цяжка і самахоць блудзім? А газэты шумяць усё сваё, партыйнае, адусюль лягаця каменны ў жывое цэла Беларускага Народу і як заўсёды, крывавацца нашыя раны... П. Крэнь.

Куток сатыры і сьмеху.

Пакутная душа.

28 м. сьнежня адбыўся зьезд Т-ва Беларускае Школы, паміж іншым, адбыліся перавыбары Галоўнае Управы.

І вось, на гэтых перавыбарках асабліва „ўшанавалі“ доктара філязофіі „наўчонага спадара“ Я. Станкевіча. Яго паставілі, першым ад хваста, заступнікам сяброў Галоўнае Управы. Як відаі, дык і там Янку не шанцеу. Выгналі з „Сялянскае Нівы“,—Т-ва ня прыняло... Пакутная душа!

Панскі мітынг.

На мітынгу тутэйшы панок Шалахэцікі, ведама-ж у панскай мове, зрабіў заклік:

— А wiec, wybierajcie posłów na Sejm!... — О не, — адказалі галасы з публікі, — мы выбярем паслоў у Соём, а на Соём няхай паны выбіраюць. Што карысьці з таго, калі пашлем людзей на соймавы дах. Вось як — zrozumiano!

Усягына.

Страшныя лічбы.

Чалавечыя ахвяры, якія праглынула Вялікая Вайна 1914—1918 г. г. у выніку прагавітасьці капіталістыч і буржуавіі ўсяго сьвету да захопу рынкаў і эканамічных ушльваў, зьяўляюцца найцікавейшаю тэмаю для ўсіх часопісяў, каторыя так ці іначай закратваюць пытанні вайны і спакоу. Ад капы Вялікае Вайны ўжо наступіў 10-ты год, а нават маленкага запемка аб страдах, ці то матэрыяльных, ці то чалавечых, праглынутых ёю, хвалюе нас, быццам, гэная вайна прадаўжаецца яшчэ цяпер.

Нядаўна, ў № 11 месячніка „Fidac“ быў надрукаваны артыкул „Як дорага каштавала вайна“, у каторым аўтары прыводзяць дадзеньня аб чалавечых страхах у Вялікай Вайне. Дадзеньня ўзяты з урадовых статыстыкаў праасобных дзяржаваў, прыймаючых чышны ўдзел у вайне...

І вось да якіх страшных лічбаў даходзяць ахвяры вайны.

Table with 4 columns: Ваяючая дзяржава, Мабілізавава, Забіта ці памерла ад ранаў, Ранена. Rows include Расея, Францыя, Англія, Італія, Сэрбія, Румынія, Бельгія, Злуч. Штаты, П. Амэрнікі, Другія саюзы дзярж. (у іх ліку Польш), Нямеччына, Аўстра-Вянгр., Турцыя, Баўгарыя.

Як бачым з гэнае табліцы, дык па старане стара-саюўнікаў стала пад ружжом 42,200,000 жаўнераў, а якіх забіта ці памерла ад ранаў 5,408,000, а ранена 9,910,000, па старане-ж цэнтральных дзяржаваў—мабілізавава 24,550,000 жаўнераў, забіта ці памерла ад ранаў 3,885,000 і ранена 7,023,000.

Лічбы гэныя не гавораць, а крычаць аб тых страшных выніках вайны, каторыя цяжкім берамам узваліліся на працоўныя гущы. Лічбы гэныя крычаць аб велікіх барацьбах і аграмаднасьці чалавечае крыві, пралітай у ахвару Молаху вайны.

Запраўды суд... вынікам кароткіх спадніцаў.

У Чэнстахове судзьдзі пакою прышлося разглядаць справу, якая выклікалася цяперашнім „культурным“ авычаем насіць кароценькія спадніцы.

Адна павенка абвінаваціла маладога чалавека, аж з „вышэйшаю“ асьветаю, за тое, што ў часе гутаркі з ёю—ён даткнуўся цэла паневкі вышэй казен, прыпаднямаючы спадніцу. Гэта здарылася ў першараднай кавярні „Крысталь“.

Перад судзьдзёю зьявіліся і абвінавачаны і пацярыўшая, чакаючы прысуду... І што-ж... Судзьдзя апраўдаў абвінавачанага, пастанавіўшы, што пры цяперашняй модзе, малады чалавек ня меў патрэбы падмаць спадніцы, каб да тэкаўца цэла...

(„Głos Prawdy“ Nr 9).

У беларускім агр. выбарнім камітэце.

— Ведаеш, якая сьвённа неспадзянка, — гавора адзін сябра да другога. — Што такое? — зьдзіўлена запытаўся другі.

— Паўлюкевіч прыслаў нам вязянку дроў, каб выпаліць у печы, а на кожным палене напісана „Беларускае Слова“... Запраўды-ж „доктар“ Паўлючок — спагадлівы чалавек!...

„Zjednoczenie“.

Чытаючы праклямаццю „Zjednoczenia“ пытаецца Янук у Астапа:

— Што гэта значыць „Zjednoczenie“? — Гэта значыць,—адказвае Астап,— што нехта адзін бяз нікога астаўся: зьездночыўся—асамотніўся.

Ці так, пане, Białorusinie Умястоўскі?

Філізофія ў прыказках.

— Калі сьпіць ліха, дык пятай сьпіць!... Ня будзі яго! — кажэ Міхась.

— А як прасьнецца, дык перад ім сайдзі з дарогі! — падтакнуў Ясь.